

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak yazılı sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması amacıyla her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağını öğrencilere önceden bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri okul genelinde yapılacak olan ortak yazılı sınavlar için sunulan konu soru dağılım tablolarından herhangi birini seçip ilgili tablodaki kazanımlara yönelik sorular hazırlayacaktır. Okul genelinde uygulanacak ortak yazılı sınavlar, bu konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

10. SINIF FELSEFE DERSİ 1.DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU		1.DÖNEM 1.SINAV		
Konu	Öğrenme Çıktıları	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav		
		1. Senaryo	2. Senaryo	3. Senaryo
FELSEFENİN DOĞASI	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını ve gelişim sürecini sorgulayabilme	3	2	3
	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme	4	4	3
FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON	FEL.10.2.1. Mantık ve argümantasyonda kullanılan temel kavramları yorumlayabilme	1	2	2
VARLIK FELSEFESİ	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme			
BİLGİ FELSEFESİ	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme			

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2025
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 10.SINIF FELSEFE DERSİ
1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

1. SENARYO

Aristoteles: Felsefe, varlığın ilkeleri ve nedenleri üzerine sistematik bir araştırmadır.

Anselmus: Felsefe, inanılanı anlamaya çalışmaktır.

Karl Jaspers: Felsefe yolda olmaktır.

Takiyettin Mengüşoğlu: Felsefe; çok yönlü, kuşkulu ve derinlemesine düşünce biçimidir.

1. Yukarıdaki tanımlardan hareketle felsefenin özünü yansıtan özgün bir felsefe tanımı yapınız? (10P)

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)

Felsefi düşünce, tek bir coğrafyada birdenbire doğmadı; Mezopotamya'nın hukuk düzeni arayışı, Mısır'ın matematiksel ve astronomik birikimi, Hint düşüncesinin içsel bilgiye yönelişi ve Çin'in toplumsal düzen ile ahlâka verdiği önem, insanlığın ortak düşünsel mirasını oluşturmuştur. Bu bilgi birikimi Antik Yunan'da özgür düşünce ortamı, eleştirel tartışma geleneği ve mitostan logosa geçiş ile birlikte akıl temelli sorgulayıcı bir yapıya kavuşmuş, böylece felsefe sistemli bir disiplin hâline gelmiştir.

a) Antik Yunan'da felsefenin sistemli hâle gelmesini sağlayan koşulları madde madde yazınız.

b) Metinde geçen “felsefe birdenbire ortaya çıkmadı” ifadesiyle anlatılmak istenen nedir? açıklayınız.

Felsefi düşünce, zaman içinde birikerek derinleşir ve yeni yorumlarla zenginleşir. Hiçbir filozof, kendinden önceki düşüncelerden tamamen kopuk değildir; her biri, geçmişin birikimine yeni anlamlar katar.

3. Bu açıklamada felsefi düşüncenin hangi özelliği vurgulanmaktadır? Yazınız. (10P)

4. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)

İnsan, evreni ve kendisini anlamaya çalışırken çoğu zaman felsefe, bilim, din ve sanattan yararlanır.

Bu alanlar birbirinden farklı yöntemlere sahip olsa da hepsi insanın varoluşunu, bilgisini ve değerlerini anlamlandırma çabasıyla ilgilidir. Bilim, gözleme ve deneye dayanarak olgusal açıklamalar yaparken; din, inanç ve vahiy yoluyla anlam kurar. Sanat, duygularını estetik biçimlerle dışa vurur; felsefe ise akıl ve sorgulama yoluyla hem kendini hem diğer alanları eleştirir.

a) Metne göre, felsefenin bilim, din ve sanatla ortak ve farklı yönlerini aşağıdaki tabloya yazınız?

Alan	Ortak Yön	Farklı Yön
Bilim		
Din		
Sanat		

- b) Günümüzdeki bir problemi (örneğin yapay zekâ, çevre kirliliği veya adalet) seçiniz. Bu probleme felsefe, bilim, din ve sanat hangi bakış açılarıyla yaklaşır kısaca yazınız?

“Felsefi sorular kendi başına anlamlı sorulardır. Her çağda sorulan evrensel sorulardır. Belli bir kişiye, eyleme, mekâna ve zamana bağlı değildirler. Sorgulayıcı ve eleştireldirler.”

5. Bu açıklamalar eşliğinde 2 felsefi soru ve 2 tanede felsefi olmayan soru yazınız? (10P)

“Felsefenin gereksiz, pratik değerden yoksun veya aşırı ölçüde soyut olduğunu ileri sürenler felsefeyi şu şekilde eleştirir: Felsefe bize bir yarar sağlamaz. Bu yüzden felsefe gereksiz ve boş bir uğraş gibi görülür. Hâlbuki felsefenin hem bireye hem de topluma birçok katkıları vardır.

6. Parçada söz edilen felsefenin bireysel işlevlerinden beş tanesini yazınız? (15P)

Bir toplumda insanlar çoğu zaman alışkanlıklarını, inançlarını ve değerlerini sorgulamadan sürdürürler. Oysa felsefe, bu kabulleri yeniden düşünmeye çağırır. Toplumun adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlara verdiği anlamı tartışmaya açarak bireylere “daha iyi bir toplum mümkün mü?” sorusunu sordurur. Bu nedenle felsefe, yalnızca teorik bir etkinlik değil, aynı zamanda toplumsal bilinç ve dönüşümün de kaynağıdır.

7. Sizce felsefi düşünce, toplumların kendini yenilemesinde ve adil bir düzen kurmasında nasıl bir rol oynar? (15P)

İnsan, kelimelerle düşünür; çünkü dil, düşüncenin evi gibidir. Sözcüklerimiz ne kadar zenginse, dünyayı o kadar derin kavrarız. Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir. Var ama ifade edilemez. Bu yüzden dil, yalnızca anlatmanın değil, düşünmenin de aracıdır.

8. Bu metinden hareketle “Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir.” ifadesini felsefi açıdan açıklayınız. (10P)

CEVAPLAR

Aristoteles: Felsefe, varlığın ilkeleri ve nedenleri üzerine sistematik bir araştırmadır.

Anselmus: Felsefe, inanılanı anlamaya çalışmaktır.

Karl Jaspers: Felsefe yolda olmaktır.

Takiyettin Mengüşoğlu: Felsefe; çok yönlü, kuşkulu ve derinlemesine düşünce biçimidir.

1. Yukarıdaki tanımlardan hareketle felsefenin özünü yansıtan özgün bir felsefe tanımı yapınız? (10P)

Felsefe Nedir?

- Felsefe: düşünme faaliyetidir.
- Felsefe, düşüncenin derin denizine dalmaktır.
- Felsefe, görünmeyeni görme isteğidir.
- Felsefe çocukken sorduğun ama büyüyünce unuttuğun o derin soruların yeniden fısıldanmasıdır.
- Felsefe yaşamın gürültüsünü susturup gerçeğin fısıltılarını dinleme sanatıdır.
- Felsefe: bir arayıştır, bitmeyen bir sorgulayıştır.
- Felsefe: hayatın anlamı ve amacı üzerine düşünmek, sorgulamak ve araştırmaktır.

2. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)

Felsefi düşünce, tek bir coğrafyada birdenbire doğmadı; Mezopotamya'nın hukuk düzeni arayışı, Mısır'ın matematiksel ve astronomik birikimi, Hint düşüncesinin içsel bilgiye yönelişi ve Çin'in toplumsal düzen ile ahlâka verdiği önem, insanlığın ortak düşünsel mirasını oluşturmuştur. Bu bilgi birikimi Antik Yunan'da özgür düşünce ortamı, eleştirel tartışma geleneği ve mitostan logosa geçiş ile birlikte akıl temelli sorgulayıcı bir yapıya kavuşmuş, böylece felsefe sistemli bir disiplin hâline gelmiştir.

a) Antik Yunan'da felsefenin sistemli hâle gelmesini sağlayan koşulları madde madde yazınız.

- ❖ Özgür düşünce ve tartışma ortamının bulunması
- ❖ Demokrasi kültürünün gelişmesi ve bunun düşünce özgürlüğünü desteklemesi
- ❖ Mitolojik açıklamalardan akılcı (logos) açıklamalara yöneliş
- ❖ Kültürel Etkileşim ve Bilgi Birikimi Doğu uygarlıklarından (Mısır, Mezopotamya, Hint, Çin) aktarılması
- ❖ Yazının kullanılması ve düşüncenin sistemli biçimde aktarılabilmesi
- ❖ Merak ve hayret duygusu ile eleştirel ve sorgulayıcı tavır
- ❖ Ekonomik Rahatlık ve Boş Zaman

b) Metinde geçen “felsefe birdenbire ortaya çıkmadı” ifadesiyle anlatılmak istenen nedir? açıklayınız.

Bu ifade, felsefenin tesadüfen ya da kısa sürede oluşmadığını, uzun bir kültürel ve düşünsel birikimin sonucu olarak ortaya çıktığını anlatır. Mısır'ın gözlem ve matematik bilgisi, Mezopotamya'nın hukuk ve düzen anlayışı, Hint'in bilgelik geleneği ve Çin'in ahlaki düşüncesi gibi önceki medeniyetlerden gelen bilgi birikimi, Antik Yunan'da akıl yürütme ve sorgulamayla birleşerek felsefenin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Yani felsefe, insanlığın ortak deneyimi ve uzun bir entelektüel gelişimin ürünüdür.

Felsefi düşünce, zaman içinde birikerek derinleşir ve yeni yorumlarla zenginleşir. Hiçbir filozof, kendinden önceki düşüncelerden tamamen kopuk değildir; her biri, geçmişin birikimine yeni anlamlar katar.

3. Bu açıklamada felsefi düşüncenin hangi özelliği vurgulanmaktadır? Yazınız. (10P)

YİĞİLİMLİ İLERLEME

4. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)

İnsan, evreni ve kendisini anlamaya çalışırken çoğu zaman felsefe, bilim, din ve sanattan yararlanır.

Bu alanlar birbirinden farklı yöntemlere sahip olsa da hepsi insanın varoluşunu, bilgisini ve değerlerini anlamlandırma çabasıyla ilgilidir. Bilim, gözleme ve deneye dayanarak olgusal açıklamalar yaparken; din, inanç ve vahiy yoluyla anlam kurar. Sanat, duygularını estetik biçimlerle dışa vurur; felsefe ise akıl ve sorgulama yoluyla hem kendini hem diğer alanları eleştirir.

a) Metne göre, felsefenin bilim, din ve sanatla ortak ve farklı yönlerini aşağıdaki tabloya yazınız?

Alan	Ortak Yön	Farklı Yön
Bilim	Evreni, insanı ve yaşamı anlamaya çalışır.	Gözleme ve deneye dayanarak olgusal açıklamalar yapar; deneysel yöntem kullanır. Felsefe ise akıl yürütme ve sorgulama yoluyla genel ilkeleri araştırır.
Din	İnsan varoluşunu, anlamı ve değerleri sorgular.	İnanç ve vahiy temellidir; değişmez doğrulara dayanır. Felsefe ise akıl ve eleştirel düşünceye dayanır, sorgulamayı esas alır.
Sanat	İnsan duygularını, düşüncelerini ve anlam arayışını ifade eder.	Duygusal ve estetik bir anlatım biçimidir; sezgi ve yaratıcılıkla çalışır. Felsefe ise mantıksal düşünme ve kavramsal analizle ilerler.

b) Günümüzdeki bir problemi (örneğin yapay zekâ, çevre kirliliği veya adalet) seçiniz. Bu probleme felsefe, bilim, din ve sanat hangi bakış açılarıyla yaklaşır kısaca yazınız?

Yapay zeka

Alan	Yaklaşımı
Felsefe	Yapay zekânın bilinç sahibi olup olamayacağını, insanın yerini alıp alamayacağını ve etik sorumluluk problemlerini sorgular. “Yapay zekâ ahlaki bir özne midir?” gibi sorular sorar.
Bilim	Yapay zekâyı algoritmalar, veri ve yazılım temelli olarak inceler. Nasıl geliştirileceği, hangi alanlarda kullanılacağı ve teknik işleyişi üzerine çalışır.
Din	Yapay zekâyı insanın yaratma sınırları, ahlaki sorumluluğu ve insanın doğasına etkisi açısından değerlendirir. “Yapay zekâ insanın iradesine zarar verir mi?” gibi sorular sorar.
Sanat	Yapay zekâyı yaratıcılık, insan duygusu ve özgünlük bağlamında yorumlar. Yapay zekânın sanatı taklit mi ettiği yoksa yeni bir ifade biçimi mi sunduğu üzerine estetik tartışmalar yapar.

Çevre Kirliliği

Alan	Bakış Açısı
Felsefe	İnsan-doğa ilişkisini sorgular; çevreye zarar vermenin ahlaki sorumluluğunu tartışır. “Doğa yalnızca insanın hizmetinde midir, yoksa kendi değeri var mıdır?” gibi sorular sorar.
Bilim	Çevre kirliliğinin nedenlerini (sanayi, atık, karbon salınımı vb.) araştırır; teknik çözümler ve sürdürülebilir yöntemler geliştirir.
Din	Doğayı Tanrı’nın bir emaneti olarak görür; çevreye zarar vermemeyi ahlaki ve manevi bir görev sayar.
Sanat	Çevre sorunlarını estetik bir dille işler, topluma duygusal farkındalık kazandırmaya çalışır. Resim, film, şiir, tiyatro gibi sanat dallarıyla çevre duyarlılığı oluşturmaya katkı sağlar.

“Felsefi sorular kendi başına anlamlı sorulardır. Her çağda sorulan evrensel sorulardır. Belli bir kişiye, eyleme, mekâna ve zamana bağlı değildirler. Sorgulayıcı ve eleştireldirler.”

5. Bu açıklamalar eşliğinde 2 felsefi soru ve 2 tanede felsefi olmayan soru yazınız? (10P)

✓ Felsefi Sorular

1. İnsanın yaşamının anlamı nedir?
2. Bir eylemi ahlaki olarak doğru yapan şey nedir?

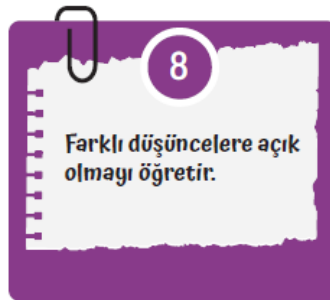
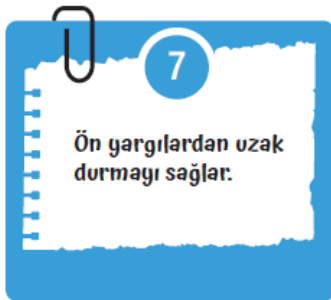
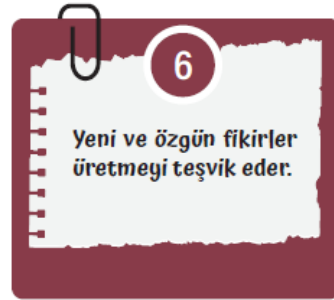
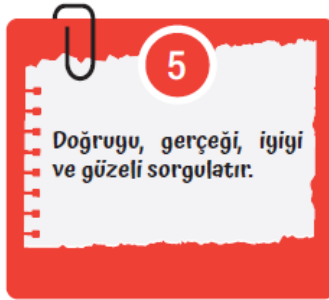
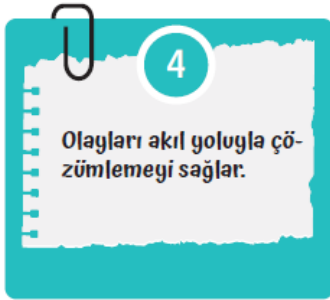
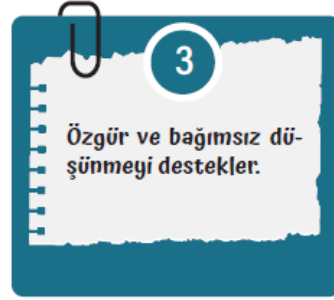
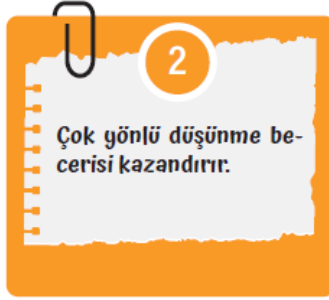
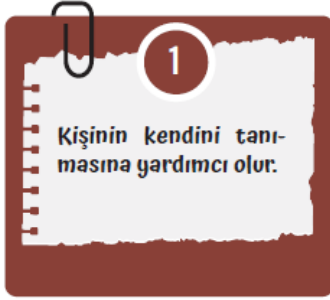
✗ Felsefi Olmayan Sorular

1. Dünya'nın uydusunun adı nedir?
2. İstanbul'dan Ankara'ya kaç saatte gidilir?

“Felsefenin gereksiz, pratik değerden yoksun veya aşırı ölçüde soyut olduğunu ileri sürenler felsefeyi şu şekilde eleştirir: Felsefe bize bir yarar sağlamaz. Bu yüzden felsefe gereksiz ve boş bir uğraş gibi görülür. Hâlbuki felsefenin hem bireye hem de topluma birçok katkıları vardır.

6. Parçada söz edilen felsefenin bireysel işlevlerinden beş tanesini yazınız? (15P)

Felsefenin Bireysel İşlevleri

İnsanlar çoğu zaman alışkanlıklarını, inançlarını ve değerlerini sorgulamadan sürdürürler. Oysa felsefe, bu kabulleri yeniden düşünmeye çağırır. Toplumun adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlara verdiği anlamı tartışmaya açarak bireylere “daha iyi bir toplum mümkün mü?” sorusunu sordurur. Bu nedenle felsefe, yalnızca teorik bir etkinlik değil, aynı zamanda toplumsal bilinç ve dönüşümün de kaynağıdır.

7. Sizce felsefi düşünce, toplumların kendini yenilemesinde ve adil bir düzen kurmasında nasıl bir rol oynar? (15P)

Felsefi düşünce, toplumların kendini yenilemesinde ve adil bir düzen kurmasında önemli bir role sahiptir. Çünkü felsefe, bireyleri ve toplumları sorgulamaya, düşünmeye ve eleştirel bakış geliştirmeye yönlendirir. Mevcut düzenin doğruluğunu sorgular, yanlışları görünür kılar ve daha iyisini arama bilinci oluşturur. Adalet, özgürlük, eşitlik, hak, sorumluluk gibi temel kavramları tartışmaya açarak toplumsal farkındalık yaratır. Bu sayede bireylerin bilinç düzeyi yükselir, haksızlıklar eleştirilir ve ortak yaşamı düzenleyen ilkeler yeniden düşünülür.

Dolayısıyla felsefi düşünce, toplumları durağanlıktan kurtarır, ahlaki ve hukuki gelişimin önünü açar, daha adil ve insani bir düzenin kurulmasına katkı sağlar. Başka bir ifadeyle, toplumların ilerlemesinde ve insan onuruna dayalı bir düzen kurmasında felsefe yol gösterici bir rehberdir.

Kısacası, felsefi düşünce toplumların vicdanıdır; eskimiş kalıpları kırar, yeniyi düşünebilme cesareti verir.

İnsan, kelimelerle düşünür; çünkü dil, düşüncenin evi gibidir. Sözcüklerimiz ne kadar zenginse, dünyayı o kadar derin kavrarız. Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir. Var ama ifade edilemez. Bu yüzden dil, yalnızca anlatmanın değil, düşünmenin de aracıdır.

8. Bu metinden hareketle “Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir.” ifadesini felsefi açıdan açıklayınız. (10P)

Bu ifade, dil ile düşüncenin birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğunu vurgular. Düşünce, ancak dil aracılığıyla biçim kazanır ve anlamlı hâle gelir. Dili olmayan bir düşünce, var olsa bile şekilsiz ve ifadesizdir; tıpkı biçim verilmemiş bir hamur gibi. Felsefi açıdan bakıldığında insan, kendini ve dünyayı anlamlandırma sürecini dil üzerinden gerçekleştirir. Dil, düşünceleri kavramlaştırır, sınırlarını çizer ve onları paylaşılabılır kılar. Dil olmadan düşünce yalnızca belirsiz bir sezgi ya da duygu düzeyinde kalır, kavramsal derinlik kazanamaz. Bu nedenle “Dil düşünmenin evidir” sözü, düşüncenin dilde doğduğunu, dil sayesinde şekillenip evrensel bir anlam kazandığını ifade eder.